

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚУРИЛИШ
ВАЗИРЛИГИ**

**МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ САМАРҚАНД
ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШ ИНСТИТУТИ**

ИЖТИМОЙ ФАНЛАР КАФЕДРАСИ

**“Миллий юксалиш ва ёшларнинг
ижтимоий сиёсий фаоллигини
оширишнинг долзарб масалалари”**

мавзусида республика илмий-назарий масофавий
конференцияси

МАТЕРИАЛЛАРИ

(2020 йил 25 апрель)

САМАРҚАНД-2020

“Миллий юксалиш ва ёшларнинг ижтимоий сиёсий фаоллигини оширишнинг долзарб масалалари” мавзусида республика илмий-назарий масофавий конференцияси материаллари. Самарқанд: СамДАҚИ нашри, 2020. 499-бет.

Ушбу конференция материаллари тўпламига мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётида рўй бераётган ўзгаришлар ва янгиланиш жараёнларининг илмий-назарий таҳлили, миллий-маънавий юксалишнинг янги босқичида ижтимоий фанларни ўқитишнинг долзарб вазифалари, ёшларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш, фаол фуқаролик позицияси ва дахлдорлик ҳиссини шакллантиришда миллий ва умуминсоний кадрятларнинг аҳамияти, иқтисодий барқарорликни таъминлаш ва рақамли иқтисодиётни шакллантиришда ёшлар ижодкорлигини, шунингдек, замонавий архитектура ва қурилиш соҳасида иқтидорли мутахассис кадрларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш масалаларига доир ижтимоий-иқтисодий ва гуманитар фанлар, архитектура ва қурилиш соҳаларида олиб борилаётган илмий изланишлар натижалари, мулоҳаза ва таклифлар киритилган.

Тўпلام материаллари олий таълимда ижтимоий-гуманитар фанларни ўқитиш самарадорлигини ошириш, таълим-тарбиявий ва илмий тадқиқот ишларини олиб бориш ва мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Конференция материаллари Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти Илмий Кенгашининг қарори асосида нашрга тавсия этилди (Баённома № __, ____, _____. 2020).

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА:

Тўраев Б.О.	–	Фалсафа фанлари доктори, профессор. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Имом Бухорий халқаро илмий-тадқиқот маркази директори маслаҳатчиси.
Исаков Э.Х.	–	СамДАҚИ Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор
Қулдошев А.Т.	–	СамДАҚИ Ижтимоий фанлар кафедраси мудир. Фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD).
Масъул муҳаррирлар:		
Сафаров А.И.		СамДАҚИ Ижтимоий фанлар кафедраси доценти, фалсафа фанлари номзоди.
Ганиев К.Г.		СамДАҚИ Ижтимоий фанлар кафедраси доценти, тарих фанлари номзоди.
Аликулов С.А.		СамДАҚИ Ижтимоий фанлар кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди.
Уралов А.С.		СамДАҚИ профессори, меъморчилик фанлари доктори.
Зиётова А.Э.		СамДАҚИ Ижтимоий фанлар кафедраси катта ўқитувчиси.

Компьютерда саҳифаловчилар: Зиётова А.Э., Ҳақкулов Н.Қ.

Ушбу тўпلام муаллифларнинг қўлёзмалари асосида ўзгартиришсиз нашрга тайёрланди ва чоп этилди. Конференцияси материалларидаги маълумотлар учун муаллифлар жавобгардирлар.

МУНДАРИЖА

Т/ Р	ФАМИЛИЯ, ИСМ, ШАРИФ	МАҚОЛА ВА ТЕЗИС НОМИ	БЕТ
КИРИШ			
1	Исаков Э.Х.	Кириш сўзи	3-4
I ШУЎБА. МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИДА ИЖТИМОЙ ФАНЛАРНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ.			
1.	Қулдошев А.Т.	ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ОРҚАЛИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ИСТИҚБОЛЛАРИ	5-8
2.	Тураев Б.	ЁШЛАР ТАРБИЯСИДА ФАЛСАФИЙ ТАФАККУРНИНГ ЎРНИ	8-11
3.	Сафаров А.И.	ОЛИЙ МАЪЛУМОТЛИ МУТАХАССИС КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШДА ИЖТИМОЙ ФАНЛАР ТАРБИЯВИЙ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ОШИРИШ	11-14
4.	Қулдошев А.Т.	ЁШЛАРНИНГ ФАОЛ ҲАЁТИЙ ПОЗИЦИЯСИНИ МУСТАҲҚАМЛАШДА ИЖТИМОЙ ФАНЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ	15-17
5.	Кочкорова Г., Мухаммаджанов Х.З.	СОЦИАЛЬНАЯ ПОТРЕБНОСТЬ В НЕСТАНДАРТНО МЫСЛЯЩИХ ТВОРЧЕСКИХ ЛИЧНОСТЯХ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ	18-20
6.	Ғаниев К.Г., Эрназаров Т.	МИЛЛИЙ МАДАНИЯТИМИЗ ДУРДОНАЛАРИГА НОМАДАНИЙ МУНОСАБАТ ЁХУД ТАРИХИМИЗДА РЎЙ БЕРГАН МУДҲИШ КУНЛАР, СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАР ҲАҚИДА МУЛОҲАЗА	20-23
7.	Зиётова К.Э.	ЎЗБЕКИСТОН ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИДА ИЖТИМОЙ ФАНЛАРНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ	23-27
8.	Yusupov R.K., Erkinova F.Yu.	INKLUZIV TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.	27-29
9.	Юсупов Р.К.	ИМКОНИАТИ ЧЕКЛАНГАН БОЛАЛАРНИ ЖАМИЯТГА ИЖТИМОЙЛАШУВИДА ИНКЛЮЗИВ ТАЪЛИМНИНГ ЎРНИ ВА РОЛИ	30-36
10.	Латипов Р.М.	СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ПАРАДИГМАСИ	36-39
11.	Мирзаева Назира Джумановна	ТАРИХ ДАРСЛАРИДА ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ	39-42
12.	Зиётова А.	ЁШЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ДИНШУНОСЛИК ФАНИНИНГ ВА ДИНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ	42-45
13.	Бурхонов И.М., Муродилов Х.Т.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ КАМОЛОТГА ЕТКАЗИШДА ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМНИНГ ЎРНИ	45-47
14.	Ashuroxunova Sh. T.	TA'LIM JARAYONINI MA'NAViy-MA'RIFIY ASOSLARDA TASHKILLASHTIRISHNING MILLIY G'UYANI RIVOJLANTIRISHDA TUTGAN O'RNI	47-50
15.	Хасанова Л.Т.	ИЗУЧЕНИЕ ОБЩЕСТВЕННО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК КАК ФАКТОР ВОСПИТАНИЯ МОЛОДОГО ПОКОЛЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	50-52

16.	Норматова Д.И.	ЯЗЫКОВОЕ ТЕСТИРОВАНИЕ КАК ФОРМА КОНТРОЛЯ ПРИ ОБУЧЕНИЕ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ	52-54
17.	Orifjonova M.A., Mirkasimova M.B.	NEW AND ALLEVIATION METHODS OF LEARNING ENGLISH FOR KIDS IN KINDERGARTENS	55-56
18.	Самадов А.Р.	МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИДА ШАХС ЭСТЕТИК ИДЕАЛИНИНГ ИНСТИТУЦИОНАЛ ВА ФУНКЦИОНАЛ ЎЗГАРИШЛАРИ	56-62
19.	Нурбоев Қ.А., Нурбоев С.А.	ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	63-66
20.	Усмонова Л.Р.	МИЛЛИЙ МАДАНИЯТИМИЗ РАВНАҚИНИ ЎРГАНИШДА ЭСТЕТИКА ФАНИНИНГ ЎРНИ	66-68
21.	Нурбоев Қ.А., Каримов Р.	ТАРИХ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА ТАРИХИЙ-ГЕОГРАФИЯНИНГ АҲАМИЯТИ	68-71
22.	Худаяров У.	ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШДА ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИ ФАНИНИНГ ЎРНИ	71-75
23.	Шамсиев Ш	ИЖТИМОЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИЛАНИШ ЖАРАЁНИДА ИЖТИМОЙ ФАЛЛАРНИ ЎҚИТИШНИНГ АҲАМИЯТИ	75-78
24.	Расулов Б.Б.	КОРРУПЦИЯСИЗ ТАЪЛИМ - ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИ	78-83
25.	Ризаев И.И.	ИЖТИМОЙ ТИЗИМДА МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК ВА ДИНИЙ БАҒРИКЕНГЛИК	83-85
26.	Бегалиев Ж., Қодиров А.	ФАН ВА ТАЪЛИМ СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН ВА ХИТОЙ ҲАМКОРЛИКНИНГ ТАРИХДАН	85-90
27.	Хасанова Л.Т.	НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЙ ПРОГРЕСС И ЗАДАЧИ ЭКО-ВОСПИТАНИЯ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ	90-92
28.	Кенжаев Ш.Х.	ЁШЛАРНИ ТАРБИЯЛАШДА ЗАМОНАВИЙ ЎҚИТУВЧИНИНГ КАСБИЙ-АХЛОҚИЙ СИФАТЛАРИ	93-96
29.	Зиётова А.Э., Умиров Д.	МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИДА ДИНИЙ ВА ДУНЁВИЙ ИЛМ - МАЪНАВИЙ БАРКАМОЛЛИК АСОСИДИР	96-98
30.	Латипов Р.М., Назаров Ж	ИМКОНИАТИ ЧЕКЛАНГАН БОЛАЛАР БИЛАН ИЖТИМОЙ ИШ ОЛИБ БОРИШНИНГ ЎЗИГА ҲОС ХУСУСИЯТЛАРИ	98-101
31.	Xudoyberdieva N.K.	YOSHLARDA MILLATLARARO MUNOSABATNI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTIONAL TIZIMI	101-102
32.	Абдивоҳидов С.А.	АҲМАД ЗАКИЙ ВАЛИДИЙ ВА ТУРКИСТОН МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК ҲАРАКАТИ	103-105
33.	Ҳаққулов Н.Қ.	ЖАДИД МУТАФАККИРИ СИДДИҚИЙ-АЖЗИЙ ҚАРАШЛАРИДА ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ МАСАЛАСИ	105-108
34.	Тожиёва И.С.	МАҲМУДХҲҲЖА БЕҲБУДИЙ СИЁСИЙ – МАЪРИФИЙ ҚАРАШЛАРИДА ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ	108-110
35.	Говсидинов М.Н.	МИЛЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМ ТАРАҚҚИЁТИДА ИСҲОҚҲОН ТҲРА ИБРАТ МАКТАБИНИНГ ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ	110-113

36.	Atabaeva N.	THE USEOF ICT TOOLSIN ENGLISH LANGUAGE TEACHING AND LEARNING	114-115
37.	Машарипова Г.К.	ЁШЛАР ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИНГ ЎРНИ	116-118
38.	Саидкулов Н.А.	ТАЛАБА - ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ - БУЮК ФАРОВОНЛИК ҲАМДА ЁРҚИН КЕЛАЖАК ГАРОВИДИР	119-121
39.	Исомиддинов Ю	КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШДА ЁШЛАРНИНГ ФАОЛЛИГИ ВА ТАШАББУСКОРЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ	121-124
40.	Шеров М.Б.	УЮШМАГАН ЁШЛАР МУАММОЛАРИНИ ЎРГАНИШНИНГ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ	124-131
41.	Турсунов О.	ГЛОБАЛЛАШУВ ЖАРАЁНИДА ТОЛЕРАНТЛИК МАСАЛАСИ	131-133
II ШУЪБА. ЁШЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИ ВА ДАҲЛДОРЛИК ҲИССИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ МАСАЛАЛАРИ.			
1.	Яхшиликков Ж.Я.	ЁШЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ ИЖТИМОИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ	134-136
2.	Шарипова Д.Д.	НЕОРГАНИЗОВАННАЯ МОЛОДЕЖЬ: ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЕ	137-139
3.	Исроилов Б.Э., Пирназаров Ғ.Н.	ТАЛАБА-ЁШЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ИЖТИМОИЙ - ҲУҚУҚИЙ МАСАЛАЛАРИ	139-142
4.	Аманлаев А.Х., Тошбоев Б.Э.	ЗАМОНАВИЙ ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҚИЁФАСИНИ ТАҲЛИЛ ВА ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ АҲАМИЯТИ	142-146
5.	Туратов Ш.Б.	ЁШЛАРДА ФУҚАРОЛИК МАСЪУЛИЯТИ ВА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ БАЪЗИ МАСАЛАЛАРИ	146-149
6.	Гафуров Б.А.	К ПРОБЛЕМЕ ФОРМИРОВАНИЯ У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ АКТИВНОЙ ГРАЖДАНСКОЙ ПОЗИЦИИ	149-152
7.	Атамирзаев И.Х.	ШАХСНИНГ ҲУҚУҚИЙ ИЖТИМОИЙЛАШУВИДА ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ	152-154
8.	Ботиров У.А.	ЁШЛАР ТАРБИЯСИДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИ: НАТИЖА ВА ИСТИҚБОЛ	155-157
9.	Абдушукурова И.К.	ЎЗБЕКИСТОНДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШДА ЁШЛАРНИНГ ЎРНИ	158-160
10.	Шпенёва Л.Ю.	СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЁРСТВО В НЕЗАВИСИМОМ УЗБЕКИСТАНЕ	160-163
11.	Базаров А.А.	НОВЫЕ ПОДХОДЫ ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕДУР ПРИ СОВЕРШЕНИИ ПРАВОНАРУШЕНИЙ СРЕДИ НЕОРГАНИЗОВАННОЙ МОЛОДЕЖИ	163-167
12.	Исроилов Б.Э., Пирназаров Ғ.Н.	“ЖАМИЯТДА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ” КОНЦЕПЦИЯСИ –ЁШЛАР ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДАГИ МУҲИМ ЎРНИ	167-170

13.	Хўжамов Х.Х.	ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ – ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ АСОСИДИР	170-173
14.	Yusupov R., Teshayev D.	IJTIMOIIY XIZMAT VA INKLYUZIV TURIZM MASALALARI	173-176
15.	Раҳмонова Г.	ЁШЛАРДА ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА - ҚИЗЛАР ТАРБИЯСИ ЭНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛА	176-179
16.	Алиқулов Қ.Х.	ИННОВАЦИОН ВА ТРАНСФОРМАЦИОН ЎЗГАРИШЛАРНИНГ ЁШЛАР ИҚТИСОДИЙ ФАОЛЛИГИГА ТАЪСИРИ	179-183
17.	Юлдашева Д.Ю.	ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШДА ТИББИЙ ОНГ ВА МАДАНИЯТНИНГ ТУТГАН ЎРНИ	184-187
18.	Ризаев И.И.	ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ - ОСНОВА САМООРГАНИЗАЦИИ СОЦИАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ	187-189
19.	Azimov Sh.B.	YOSHLARDA INNOVATSION TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH USULLARI	189-193
20.	Эгамбердиева А.М.	ТАЛАБА-ЁШЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИНГ ШАКЛЛАНТИРИШДА ХОРИЖИЙ ТАЪЛИМ ТАЖРИБАСИ	193-196
21.	Хашимов Ш.Ж.	ЎЗБЕКИСТОНДА ЁШЛАР ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЁШЛАР ФАОЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ	197-199
22.	Ҳайдаров О.Э.	ЁШЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИ БАРПО ЭТИШДА МУҲИМ ОМИЛ	199-201
23.	Najimova SH., Ziyotova A.E.	VATANGA DAXLDORLIK HISSI BILAN YASHAGAN INSONNING VIJDONI O'YG'OQDIR	201-203
24.	Ярбаев Ҳ	ТАЛАБАЛАРДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ПОЗИЦИЯНИ ШАКЛЛАНТИРИШ – ОЛИЙ ТАЪЛИМНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИ СИФАТИДА	203-206
25.	Бакиров О.	ЎҚУВЧИЛАРДА ФАОЛ ИЖТИМОИЙ ФУҚАРОЛИК КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ	206-209
26.	Абдуганиев О.Т.	ТАЛАБАЛАРДА ИЖТИМОИЙ ФАОЛ ФУҚАРОЛИК КОМПЕТЕНТЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАРАЁНИНИ ИНДИВИДУАЛЛАШТИРИШ	209-212
27.	Хайдарова Х.Х.	YOSHLARDA FAOL FUQAROLIK POZITSIYASI VA DAXLDORLIK HISSINI SHAKLLANTIRISHNING SHAHAR EKOTIZIMINI BOSHQARISHDAGI AHAMIYATI	212-215
28.	Boymanov S.A.	"SOFT SKILLS: BUGUNGI SHAROITDA LIDERLARGA KERAK BO'LADIGAN KO'NIKMAALAR"	215-216
29.	Xushmurodova Ch.A., Muratova M.I	YOSHLARDA FAOL FUQAROLIK POZITSIYASI VA DAXLDORLIK HISSINI SHAKLLANTIRISHDA HUQUQIY MADANIYATNING O'RNI	216-218

III ШУЪБА. ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ УЙГУНЛАШУВИ.			
1.	Абилов Ў	ДАВЛАТ ТИЛИ – МИЛЛИЙ ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ АСОСИДИР	219-222
2.	Очиллов Ж.А., Аминов О.А.	ТЕХНОГЕН ЦИВИЛИЗАЦИЯ ГЛОБАЛЛАШУВИДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИ УЙГУНЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	223-226
3.	Гайбуллаев О.М.	ЁШЛАРДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА МАЪНАВИЯТНИНГ ЎРНИ	226-229
4.	Мамажонов А., Мухтаров С.С.	ЁШЛАРДА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ РУҲИЯТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ	229-232
5.	Бозоров М.Ж.	ТАСАВВУФ ФАЛСАФАСИДА ИНСОН БОРЛИГИ МУАММОСИ	232-235
6.	Туробов Б.Н.	НАВОИЙ МАЪНАВИЙ МЕРОСИНИНГ ЁШЛАР АХЛОҚИЙ ТАРБИЯСИДАГИ ЎРНИ	235-237
7.	Норов С.Н., Норов Н.С.	ГЛОБАЛ МЕДИАХБОРОТ ТИЗИМИНИНГ ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИГА ТАЪСИРИ	238-243
8.	Allyayarova M.M. Naitova L.	YOSHLARDA MA'NAVIY TARBIYANI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI (yoki G'azzoliy qarashlarida ma'naviy tarbiya masalalari)	243-246
9.	Турсунов Б.	ЁШЛАР МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИНИ ЮКСАЛТИРИШДА АЛИШЕР НАВОИЙ ИЛМИЙ МЕРОСИНИНГ АҲАМИЯТИ (<i>"Маҳбуб ул-қулуб"</i> <i>асари мисолида</i>)	246-249
10.	Аликулов Ҳ	ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ЁШЛАР ТАРБИЯСИ ВА МИЛЛИЙ, УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР ҲАҚИДА ФАЛСАФИЙ МУШОҲАДАЛАР	249-252
11.	Бердикулов Ч.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ	252-255
12.	Ҳамраев С	ЖАМИЯТНИНГ ЯНГИЛАНИШИДА МИЛЛИЙ ИФТИХОР ТУЙГУСИ МАСАЛАЛАРИ	255-257
13.	Суннатиллаев А.С.	ЁШЛАРНИ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ФОЛЬКЛОР ЭТНОГРАФИК ЖАМОАЛАРИНИНГ ЎРНИ	257-259
14.	Omonturdiyev O., Meglinazarova Sh.	QADRIYAT - FALSAFIY KATEGORIYA SIFATIDA	260-262
15.	Ибрагимова Д.	СПОРТ ОРҚАЛИ ЁШ АВЛОДГА МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАРИМИЗНИ СИНГДИРИШ ХУСУСИДА	262-264
16.	Эшназарова Ф.	ЎҚУВЧИЛАРНИ МИЛЛИЙ МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАР АСОСИДА ТАРБИЯЛАШ	265-267
17.	Алимов А.Н.	ЁШЛАР ТАРБИЯСИДА ХУСАЙН ВОИЗ КОШИФИЙНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚАРАШЛАРИНИНГ ЎРНИ	268-271
18.	Меликова М.Н.	СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ АЛИШЕРА НАВОИ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ	271-273
19.	Suvanova D.K., Zohidova M.	YOSHLARIMIZ TARBIYASIDA MILLIY- MA'NAVIY MEROSIMIZNING O'RNINI VA ANAMIYATI	273-275

20.	Бердиев Ф.О.	ЁШЛАРНИ ТАРБИЯЛАШДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ	276-277
21.	Холиқов У.К.	YOSHLARNING MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARINING UYG'UNLASHUVIDA SHAHMAT TARIXI ANAMIYATI.	277-280
22.	Ибайдуллаев Т.Г.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ – АХЛОҚИЙ МАДАНИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА МИЛЛИЙ ЛИБОСЛАРНИНГ ЎРНИ	281-283
23.	Мирзаева М.Қ., Зайинов А.	ЎЗБЕКИСТОНДА ФАОЛ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИ БАРПО ЭТИШДА ЁШЛАРНИ АХБОРОТ, МАФКУРАВИЙ, МАЪНАВИЙ ХУРУЖЛАРДАН ҲИМОЯЛАШ МАСАЛАЛАРИ	283-285
24.	Норов С., Бойкулова Н.	ЁШЛАР МАЪНАВИЯТИНИ НЕГАТИВ АХБОРОТ ХУРУЖЛАРИДАН МУҲОФАЗА ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИ	286-288
25.	Шамуратова Э.С.	ЁШЛАР ТАРБИЯСИДА МАЪРИФАТ ВА ДИНИЙ БАҒРИКЕНГЛИК	289-290
26.	Тоғашарова К.М. Зияев Ш.Н.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ФАЗИЛАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА БУЮК АЖДОДЛАРИМИЗ МЕРОСНИНГ АҲАМИЯТИ	291-292
27.	Ганиев К., Мухитдинова Ш.	МИЛЛИЙ МАЪНАВИЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧДА АМИР ТЕМУР ДАВРИНИ ЎРГАНИШНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ	293-296
28.	Саидкулов Н.А., Кенжаев Ш.Х.	МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ МЕРОСНИНГ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДАГИ ЎРНИ	296-298
29.	Мамадалиев М.М.	МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ АНЪАНАЛАРНИНГ ЖАМИЯТ РИВОЖИГА ТАЪСИРИ	298-301
30.	Эгамбердиева Н.М.	АЛИШЕР НАВОИЙ ҚАРАШЛАРИДА ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ	301-304
31.	Кадирова С.Б.	“АРБАҒИН” БАРКАМОЛ АВЛОД ТАРБИЯСИГА ДОИР МУҲИМ МАНБА	304-307
32.	Бурхонов М.	ГЛОБАЛЛАШУВ ЖАРАЁНИДА МИЛЛИЙ ГОЯНИНГ ЁШЛАР МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИГА ТАЪСИРИ	307-310
33.	Эшмуродов Х.М., Курбонов А.У., Эшмуродов М.Х.	ҚАДРИЯТ – КИШИЛАР ҲАЁТИДА МУҲИМ АҲАМИЯТЛИ ҲОДИСА	310-313
34.	Ахмедов И.Н., Исоқова Ш.	ЁШЛАР АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИГА ИНТЕРНЕТНИНГ ТАЪСИРИ	313-317
35.	Эргашев С., Қаюмова Н.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЁФАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА МАДАНИЙ МЕРОСНИ МУЗЕЙЛАШТИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ	317-319
36.	Рахматов Х.Б.	МУЗЕЙ ВА ЎЛКАШУНОСЛИК ЭКСКУРСИЯЛАРИ ТАЛАБА ЁШЛАРДА МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ФАЗИЛАТЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ШАКЛИ СИФАТИДА	320-322
37.	Eshdavlatov O. G'.	YOSH AVLODNI MA'NAVIY YETUK VA LISMONIY BARKAMOL QILIB TARBİYALASHDA OILANING O'RNI	322-324
38.	Normo`minov B.,	YOSHLARNING MA'NAVIY-AXLOQIY	324-326

	Abdualimova R.	QIYOFASINI SHAKLLANTIRISHDA OILANING O'RNİ	
39.	Турсунова Ш.Б.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ КАМОЛОТИНИ ОШИРИШДА- ОИЛАНING МАСЪУЛИЯТИ	326-330
40.	Мелиқулова М., Мухаммадиев Н.	ОИЛАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДА МЕХНАТ ТАРБИЯСИ	330-333
41.	Бурхонов И.М.	ЁШЛАРНИНГ АХЛОҚИЙ МАДАНИЯТИ МИЛЛИЙ ГУРУР МАСАЛАСИДИР	333-335
42.	Азизова Л. С., Тогаев Н.Э.	ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШДА МИЛЛИЙ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ	335-337
43.	Хатамова З.Н.	ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ У МОЛОДЁЖИ	337-339
44.	Гребенюк М.В.	ФОРМИРОВАНИЕ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОГО ОБЛИКА МОЛОДЕЖИ УЗБЕКИСТАНА ПУТЕМ ГАРМОНИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ И ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ	339-341
45.	Омонтурдиев О.Ғ.	ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ҚИЙФАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА - АХЛОҚИЙ ЕТУКЛИК ВА ИНСОНИЙ ФАЗИЛАТЛАР УЙГУНЛИГИ МАСАЛАСИ	341-343
46.	Muratova M.I, Xushmurodova Ch.A.	BARHAMOL AVLOD TARBIYASIDA VATANPARVARLIK TUYG'USINI YANADA KUCHAYTIRISH IMKONIYATLARI	343-345
47.	Аннакулов Ж., Абатова Ш., Аминова Р.	ГЛОБАЛЛАШУВ ЖАРАЁНИДА ЁШЛАР ДУНЁҚАРАШИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ	346-347
48.	Namazova U.N., Sultonova O.	YOSH AVLODNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	348-350
49.	Эрназаров Т.Р.	ИСТОРИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ БАБУРА В ВОСПИТАНИИ МОЛОДОГО ПОКОЛЕНИЯ И В СОКРОВИЩНИЦЕ МИРОВОЙ КУЛЬТУРЫ	351-354
50.	Alimbaeva L., Usnatdinov A.	GUMANIZM G'OYALARINING INSON VA JAMIYAT HAYOTIDAGI ANAMIYATI	354-356
51.	Мухаммадиев А.А.	“ХАТАР ГУРУҲИГА” КИРУВЧИ БОЛАЛАР ТАРБИЯСИ ЮЗАСИДАН ОТА-ОНАЛАРГА АМАЛИЙ ТАВСИЯЛАР	356-359
52.	Ахмедова З.	МИЛЛИЙ МАЪНАВИЯТИМИЗ ТАКОМИЛИНИНГ АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ ҲАҚИДА ФИКР-МУЛОҲАЗА	359-362
53.	Тагиева Г.Г.	КЕКСАЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯЛАШ МАСАЛАЛАРИ	362-366
IV ШУЪБА. ИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ЁШЛАРНИНГ ФАОЛЛИГИ ҲАМДА ТАШАББУСКОРЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ			
1.	Maxmudov N.M., Avazov N. R.	RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA YOSH MUTAXASSIS KADRLARNING ROLI	367-369
2.	Аликулов С.А.	ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ ҚТИСОДИЁТГА ЎТИШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА УНИНГ МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИНГ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШИГА ТАЪСИРИ	369-372
3.	Собиров И.Х.,	РАҚАМЛИ БАНКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	372-375

	Собиров П.И.	ИСТИҚБОЛЛАРИ	
4.	Тухтабаев Ж.Ш., Уктамов Х.Ф.	САНОАТ КОРХОНАЛАРДА ИҚТИСОДИЙ ХАВФСИЗЛИКНИ БАҲОЛАШ ИНДИКАТОРЛАРИ	375-377
5.	Рахимова С	ИННОВАЦИОН ИҚТИСОДИЁТДА ТИББИЙ ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЎЗИГА ҲОС ХУСУСИЯТЛАРИ	377-380
6.	Исмагулова Г.Н., Турсунова А.А.	РОЛЬ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ	380-381
7.	Djalilova Sh. S.	INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA KISHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH XUSUSIYATLARI	382-383
8.	Парпиева Н.Т., Турсунова М.	АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ АКТИВНОСТИ И ИНИАТИВНОСТИ МОЛОДЕЖИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ И СТАНОВЛЕНИИ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	383-386
9.	Турсунова А.А.	БИРЖАВИЙ ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР БОЗОРИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ	387-392
10.	Бегалиев Ж.Т.	ЎЗБЕКИСТОН ВА ХИТОЙ ХАЛҚАРО ТРАНЗИТ СОҲАЛАРИДАГИ ҲАМКОРЛИГИ ТАРИХИДАН	392-396
11.	Худаяров У.	ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧИДА МИГРАЦИОН ҲАРАКАТЛАРНИНГ ТАЪСИРИ (1917-1991 йилларда Ўзбекистон мисолида)	396-399
12.	Samadov O.A., Namgayeva Z.N.	RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH- YANGI KELAJAK POYDEVORI	399-401
13.	Тўхтаева У.М.	РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЁШЛАР ФАОЛЛИГИ	401-403
14.	Латипов А.Р., Набераев Ф.Ф.	РЕФОРМИРОВАНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ОСНОВ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКА- ЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ УЗБЕКИСТАН НА ПУТИ К ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ	403-405
15.	Рахимов С.А.,	ТИЖОРАТ БАНКЛАРИДАГИ ДЕПОЗИТЛАРНИНГ АЙРИМ ДОЛЗАРЪ МАСАЛАЛАРИ	405-410
16.	Ашуров А.У., Шерназарова К.Н.	ҚИШЛОҚ ЁШЛАРИНИНГ ИЖТИМОЙ- ИҚТИСОДИЙ АҲВОЛИ ВА УНИ ЯХШИЛАШ ЙЎЛЛАРИ	410-413
17.	Гиясов Б.Ж. Диярова М.И.,	МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ШАРОИТИДА ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ	413-418
18.	Toshimov A.N.	DAVLAT MAQSADLI JAMG'ARMALARI BYUDJETI NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	418-422
19.	Алимов Г.А., Йулдошев О.	МАРКЕНТИНГОВЫЙ АНАЛИЗ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА ПЛОДООВОЩНОЙ ПРОДУКЦИИ УЗБЕКИСТАНА	422-424
20.	Мамарахимов Қ.Х	ЁШЛАР ИҚТИСОДИЙ ФАОЛЛИГИНИ АХЛОҚИЙЛАШТИРИШ ВА ЭСТЕТИКЛАШТИРИШНИНГ ИСТИҚБОЛЛАРИ	425-429
21.	Алимов Г.А., Йулдошев О.	ЗАМОНАВИЙ ТАДБИРКОР - МЕНЕЖМЕНТ САНЪАТИГА ЭГА БЎЛИШИ ЛОЗИМ	429-431

V ШУЪБА. ЗАМОНАВИЙ АРХИТЕКТУРА ВА ҚУРИЛИШ СОҲАСИДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ИСТИҚБОЛЛАРИ			
1.	Уралов А.С.	ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ МЕЪМОРИЙ МЕРОСИННИНГ БЎЛАЖАК АРХИТЕКТОРЛАР КАСБИЙ ДУНЁҚАРАШИ ВА ТУРИЗМНИНГ РИВОЖИГА ТАЪСИРИ	432-436
2.	Рашидов Ю.К., Қаршиев Ш.Ш.	ЗАМОНАВИЙ ҚУЁШ КОЛЛЕКТОРЛАРИ БЎЙИЧА МУТАХАССИС КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	436-439
3.	Уралов А.С., Махматкулов И.Т.	ЎРТА ОСИЁ ЎТМИШИДАГИ ТАСАВВУФ ТАРИҚАТЛАРИ ВА МАСКАНЛАРИ-ХОНАҚОҲЛАРНИНГ ХОЗИРГИ ЗАМОН ЁШЛАРИНИНГ МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ ҲАЁТИДАГИ РОЛИ ВА ЎРНИ	439-444
4.	Ruziyev E.A., Ruziyev J.E., Axmedov B.	ZAMONAVIY ARHITEKTURA VA QURILISH SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASHDA ZAMONAVIY ANALIZ USULLARINI O'QITISH MUAMMOLARI	444-447
5.	Байзаков А.А., Расулов Б.Б.	ҚУРИЛИШ СОҲАСИДА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	447-450
6.	Абдушахидов Н.Б.	ЎЗБЕКИСТОН СУВ ТАЪМИНОТИ ВА КАНАЛИЗАЦИЯ ТИЗИМИНИ ИНСТИТУТЦИОНАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	451-454
7.	Abdusamatov B.Q., Normatova F.I.	QURILISH MATERIALLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI INNOVATSION TADBIRLAR ORQALI TAKOMILLASHTIRISH	454-456
8.	Yaxshiboyev Sh.R.	QOVUSHOQ-ELASTIK PLASTINKA ERKIN TEBRANISHLARINI TADQIQ ETISHDA ZAMONAVIY AXBOROT TECHNOLOGIYALARNI QO'LLASH	456-459
9.	Махматкулов И.Т.	ШАЙХ ХУДОЙДОД ВАЛИ ХОНАҚОҲНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА АРХИТЕКТУРАСИНИ ТАДҚИҚ ҚИЛИШ	459-463
10.	Мустаев Б.Б., Махматкулов И.Т.	СамДАКИДА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ, ИЛМИЙ САЛОҲИЯТЛИ ЁШ КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ВА АРХИТЕКТУРА ФАНЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ПРОФЕССОР А.С.УРАЛОВ ЯРАТГАН ИЛМИЙ МАКТАБНИНГ РОЛИ	463-468
11.	Abdurazzaqov J.N., Otaqulov A.A.	O'ZGARMAS BURCHAK TEZLIK BILAN AYLANUVCHI DOIRAVIY ELASTIK STERJENNING BURALMA TEBRANISHLARIGA INNOVATSION YONDASHUVI	468-472
12.	Эшқобилов Ш.А.	ЧИҚИНДИСИЗ ТЕХНОЛОГИЯЛАР	472-475
13.	Турдибеков Ю.И.	ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ВІМ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ЎҚИТИШДА МАВЖУД МУАММОЛАР	475-477
14.	Эшқобилов Ш.А.	ЭКОЛОГИК МОДЕЛ ВА АРХИТЕКТУРА	477-480
15.	Хайдарова Х.Х., Худоёров Ж.Н	ЗАМОНАВИЙ ШАҲАРСОЗЛИКДА СОЦИОЛОГИЯНИНГ ТУТГАН ЎРНИ	480-482
16.	Қурбонов Ш.О.	ЎЗБЕКИСТОН ШАРОИТИДА ИССИҚ ИҚЛИМНИНГ ИЧКИ ЁНУВ ДВИГАТЕЛ КЎРСАТКИЧЛАРИГА ТАЪСИРИ	482-485
17.	Омонов М.Б.	АВТОМОБИЛЛАР ТЕХНИК ҲОЛАТИНИНГ ТАШИШ ЖАРАЁНИГА ТАЪСИРИ	485-488

САНОАТ КОРХОНАЛАРДА ИҚТИСОДИЙ ХАВФСИЗЛИКНИ БАҲОЛАШ ИНДИКАТОРЛАРИ

Тухтабаев Ж.Ш.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети,
“Иқтисодий хавфсизлик” кафедраси катта ўқитувчиси,
Иқтисод фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD).

Уктамов Х.Ф.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети,
“Иқтисодий хавфсизлик” кафедраси ассистенти

Жаҳон амалётидан маълумки, ҳар қандай давлат ўз иқтисодиётида саноат корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш ва аҳолининг турмуш даражасини ошириш орқали мамлакатда барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашни кўзлайди. Иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш ва уларни интенсив ривожлантириш, замонавий техника-технологиялар асосида ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар рақобатбардошлигини ошириш, экспорт салоҳиятини мустаҳкамлаш, корхоналарни иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш муҳим вазифалардан ҳисобланади. Иқтисодчи олимларнинг турли тадқиқотлар ўтказиш натижасида саноат корхоналари иқтисодий хавфсизликнинг турли кўрсаткичлари ва унинг миқдорини шакллантириш учун зарурий мезонлари шакллантирилган. Шунинг учун иқтисодий соҳадаги энг муҳим вазифалардан бири иқтисодий хавфсизлик фанини ривожлантириш ва қўллаш вазифаси иқтисодий хавфсизликни баҳолашнинг миқдорий усуллари, унинг ўзгаришини башорат қилиш, шунингдек мустаҳкамлаш усуллари назорат параметрлари ёрдамида хавфсизлик, яъни оптималлаш усулларидаан фойдаланган ҳолда иқтисодий хавфсизлик баҳоланади, кўриб чиқилган ҳолатда саноат корхонасининг иқтисодий хавфсизлиги мезони сифатида танлаш тавсия этилади, бу ўз навбатида иқтисодий хавфсизликнинг асосий кўрсаткичларини ташкил этади.

Нисбатан содда, аммо шу билан бирга жуда умумий шаклда рентабеллик кўрсаткичини қуйидагича ёзилиши мумкин:

$$\Pi = \text{ЦК} - \text{З} \quad (1)$$

бу ерда: Ц - маҳсулот ёки хизматнинг бирлик нархи, К - ишлаб чиқариш ҳажми, З - харажат. Саноат корхоналари иқтисодий хавфсизликнинг яна бир муҳим кўрсаткичи соф соф фойда кўрсаткичи ҳисобланади ва у қуйидагича топилади:

$$P_t = \sum_{t=1}^T (D_t - r_t) \frac{1}{(1+r)^t} \quad (2)$$

бу ерда: P_t - корхонанинг йилига кутилаётган қиймати, D_t - йилига кутилаётган нақд пул тушумлари, r_t - йилига кутилаётган харажатлар, r -

чегирма қиймати, яъни инвеститсия қилинган капитал бўйича ҳисобланган фойз ставкаси, T - корхонанинг режалаштирилган ҳисоб-китоб даври.

Иқтисодий хавфсизлик баҳолаш учун, авваламбор, кўрсаткичлар тизимини тузиш керак бўлади.

Ҳар бир объект X вектори билан тавсифланади деб тахмин қиламиз:

$$X=(x_1, x_2, \dots, x_n) \quad (3)$$

бу ерда: x_1 - ўрганилаётган объектни тавсифловчи кўрсаткичлар.

Агар миқдорий кўрсаткичларни ҳисобга олсак иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичларини, биз иккита асосий гуруҳни ажратиб кўрсатишимиз мумкин:

1) қиймати мумкин бўлмаган кўрсаткичлар тизими ўрганилаётган корхона томонидан бевосита назорат қилинади ва ташқи омилларга ҳам боғлиқ бўлиб (бозор шароитлари, рақобатдош даражаси, корхоналарнинг кадрлар сиёсати, инвестиция муҳити ва бошқалар) киради;

2) кўрсаткичлари ўрганилаётган объект томонидан бевосита бошқариладиган ва қабул қилинадиган қарорга қараб ўзгариши мумкин (масалан, ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ҳажми, ишчиларнинг иш ҳақи даражаси, товарларни бозорга чиқариш учун харажатлар ва бошқалар).

Буларни инобатга олган ҳолда, биз иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичларни, шунингдек параметрларни ҳам кўрсатиб ўтамиз. Иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичларнинг энг асосийси функцияси сифатида фойда функциясини олиш мумкин:

$$\Pi = D - P = f(x_1, x_2, \dots, x_n) \quad (4)$$

бу ерда: D - даромад, P - харажатлар қисми, x_1 - таъсир қилувчи n кўрсаткичлар сони.

Қандай шароитларда яъни:

$$F(x_1, x_2, \dots, x_n) \geq F \quad (5)$$

бу ерда: F - бу объект учун иқтисодий хавфсизликнинг доимийлиги, объект иқтисодий хавфсизликка эга, у қанчалик юқори бўлса, функция қиймати шунча катта бўлади.

Агарки:

$$F(x_1, x_2, \dots, x_n) < F \quad (6)$$

Ушбу объект учун инқирозга учраётган ёки иқтисодий хавфсизликка эга эмас.

Агар саноат корхонанинг иқтисодий хавфсизлиги кўриб чиқиладиган бўлса, унда корхона бюджетининг харажатлар ва даромадлар қисмининг асосий моддалари қуйидагича талқин қилиниши мумкин: иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичлари ёки параметрлари. Албатта, уларнинг ҳар бири кўп сонли омилларнинг доимий ва мураккаб функцияси бўлиши мумкин. Масалан, корхонанинг ўз капиталига нисбатан қарз маблағларининг катта бўлиб кетиши молиявий йўқотишларга олиб келиши мумкин. Айланма маблағлар, ушбу турдаги кўрсаткичлар иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичининг қийматини тегишли доимий компонентга камайтиради.

Иқтисодий хавфсизликка сезиларли даражада номутаносиб таъсир кўрсатадиган ижтимоий эҳтиёжлар, ишчиларнинг иш ҳақи харажатлари каби харажатлар турлари ҳам иқтисодий хавфсизликка сезиларли даражада таъсир кўрсатади. Бундай харажатларнинг роли алоҳида ҳисобланади. Бир томондан, корхоналарнинг иқтисодий фаолияти асосий мезони - даромад, фойда, шунингдек, ижтимоий эҳтиёжлар учун сарфларнинг нисбий миқдорининг ўсиши эмас. Бошқа томондан қараганда, бу эрда яқинлашганда ижтимоий омилнинг таъсири кескин ошадиган бўлса харажатларни камайтириш керак бўлади.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, саноат корхоналарининг иқтисодий хавфсизликка таъсир этувчи коэффициентини r_c билан белгиласак, унда саноат корхоналарининг иқтисодий хавфсизлик кўрсаткичи қуйидагича ифода этилади:

$$r_c = \frac{1}{1 - \frac{P_c}{P_{кр}}} \quad (7)$$

бу ерда: P_c – ижтимоий эҳтиёжлар учун сарфларнинг харажатлар, $P_{кр}$ - харажатларнинг тахликали қиймати. Бундай харажатларнинг таъсир коэффициентлари ўхшаш хусусиятга эга бўлади, буларга касбий ривожланиш, соғлиқни сақлаш харажатлари (компенсация ва ҳар хил турдаги суғурта харажатлари), тахликали қийматга яқинлашиши ортиб боради.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Перекресюва Л.Б. Внешние и внутренние финансовой безопасности предприятия. Ж.Финансы и кредит, 2007. - с. 68-75.
2. Экономическая безопасность России. Учебник // Под ред. В.К.Сенчаков. - М.: Дело, 2005. – с. 896.
3. Тухтабаев Ж.Ш. “Инновацион иқтисодиётга ўтиш шароитида корхоналарда меҳнат самарадорлигини оширишнинг ташкилий-иқтисодий механизмини такомиллаштириш”: иқт.фан.бўйича фалсафа док. (PhD). дисс. - Т., 2019. - 156 б.
4. Подмолодина И.М. Подходы к оценке экономической безопасности предприятий. Вестник Воронежского государственного университета инженерных технологий, 2012. - № 4(54). – с. 156-161.